

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 122 Кодексу України про адміністративні
правопорушення» (щодо посилення відповідальності за порушення прав
осіб з інвалідністю)
*(реєстр. № 12444 від 27.01.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання адміністративної відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю та водії, які перевозять осіб з інвалідністю, у контексті законопроекту (реєстр. № 12444 від 27.01.2025) (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, правила дорожнього руху, паркування, зупинка, стоянка транспортних засобів, штраф.*

Вступна частина. Інклюзивність є важливою складовою сучасної соціальної політики, яка сприяє створенню рівних можливостей для всіх громадян, зокрема для осіб з інвалідністю. Забезпечення доступності об'єктів інфраструктури та безперешкодних умов для мобільності є важливими аспектами державної підтримки цієї категорії громадян.

Зважаючи на євроінтеграційні прагнення України, питання захисту прав осіб з інвалідністю набуває особливої актуальності. Європейський Союз (далі – ЄС) активно сприяє створенню інклюзивних середовищ у своїх державах-членах та впроваджує законодавчі ініціативи, спрямовані на забезпечення рівних прав і можливостей доступу для осіб з інвалідністю. Враховуючи цей досвід, Україна повинна адаптувати своє законодавство, аби гарантувати відповідні умови для своїх громадян та продовжити рух на інтеграцію в Європейський Союз.

На сьогоднішній день залишається проблема, пов'язана з тим, що на місцях, призначених для паркування транспортних засобів водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, часто паркуються особи, які не мають на це права. Зазначена проблема набуває особливої важливості в умовах стрімкого зростання кількості осіб з інвалідністю в Україні через набуті травми внаслідок воєнних дій. Зважаючи на це, вбачається необхідність у посиленні контролю та відповідальності за дотримання встановлених норм щодо захисту прав осіб з інвалідністю.

За таких умов представлений законопроект набуває актуальності, оскільки спрямований на удосконалення чинного законодавства щодо посилення державного контролю за дотриманням правил паркування на місцях, призначених виключно для транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю.

Метою законопроекту є внесення змін до законодавства, що дозволять підвищити захист прав осіб з інвалідністю на паркування транспортних засобів у спеціально визначених для цього місцях.

Законопроектом пропонується внесення змін до статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Основна частина. Підтримуючи своєчасність та необхідність удосконалення положень КУпАП, присвячених посиленню адміністративної відповідальності за порушення правил паркування, зупинки і стоянки транспортних засобів на місцях, призначених для водіїв з інвалідністю, а також водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, слід вказати, що законопроект змістовно пов'язаний із законами України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-ХІІ, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для осіб з інвалідністю» від 22 червня 2017 року № 2109-VIII, Правилами дорожнього руху, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306.

Так, законопроектом пропонується внести зміни до статті 122 КУпАП, якими посилити адміністративну відповідальність за порушення правил зупинки чи стоянки транспортних засобів на місцях, на яких дозволено зупинку чи стоянку лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю. Зокрема, пропонується збільшення розміру штрафу у вигляді *від ста двадцяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян*.

Незважаючи на збільшення сум штрафів, у супереччя частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України не додається необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) законопроекту.

Водночас вважаємо, що пропозиції стосовно підвищення штрафів за адміністративні правопорушення повинні бути належним чином обґрунтовані. Зокрема, повинна бути наведена судова практика розгляду справ щодо порушення статті 122 КУпАП та відповідні статистичні дані. Окрім того, слід зауважити, що саме посилення відповідальності за те чи інше адміністративне правопорушення не є гарантією забезпечення дотримання встановленого правопорядку, зміцнення законності та запобігання правопорушенням у майбутньому.

До того ж, точкові зміни до законодавства, як-от підвищення штрафів за окремі правопорушення, можуть призвести до нестабільності в правовій системі через відсутність системного підходу до законодавчих змін. КУпАП не містить єдиної системи санкцій, а розміщує їх за різними критеріями в розділах, главах і статтях кодексу. Своєю чергою, системний підхід означає, що підвищення відповідальності за те чи інше адміністративне правопорушення є частиною комплексної реформи, яка повинна передбачати узгодження адміністративно-правових норм у цілому. Окрім того, суми штрафів мають відповідати рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення та його поширеності, конкретним обставинам вчинення і негативним наслідкам, які воно завдає

суспільним інтересам, власності та правам громадян. У майбутньому порушення цих принципів може призвести до оскарження та скасування рішень про накладення адміністративних стягнень у судовому порядку, що ускладнить досягнення мети законопроекту – притягнення до адміністративної відповідальності за передбачені ним порушення.

У Прикінцевих положеннях законопроекту ідеться про доручення Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти. Проте, відповідно до частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту має додаватися *перелік* законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття.

Висновок. У рамках удосконалення основних засад державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та правил паркування, зупинки і стоянки транспортних засобів, доцільним є доопрацювання законопроекту в частині узгодження запропонованих штрафів. При цьому варто наголосити, що чинний КУпАП потребує комплексного, а не точкового підходу до визначення розмірів штрафів.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*